

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันประชาชนต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ที่เกิดระบบการค้าเสรีทั่วโลก การแข่งขันในด้านการค้า การลงทุนจากต่างประเทศที่กำลังทวีความรุนแรง ส่งผลให้ธุรกิจภายในประเทศต่างได้รับผลกระทบกัน โดยทั่วธุรกิจที่จะสามารถอยู่รอดและดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องปรับเปลี่ยนระบบการผลิตและการบริหารให้ทันต่อสภาพการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น จึงก่อให้เกิดแนวทางการบริหารแนวใหม่ที่ต้องการระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ดี เพื่อให้ธุรกิจได้ล่วงรู้ข้อมูล เพื่อการวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ และทิศทางของธุรกิจ

จึงเห็นได้ว่าข้อมูลสารสนเทศที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการใช้นั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความอยู่รอดไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาล หรือภาคเอกชน ต่างต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการบริหาร ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์การธุรกิจรูปแบบหนึ่ง ที่มีการบริหารและดำเนินงานเหมือนธุรกิจอื่น ๆ ทั่วไป สหกรณ์จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อความอยู่รอดในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ได้ทำการติดตามกระแสความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจตลอดเวลา ได้ประยุกต์นำนวัตกรรมทางการเงินสำหรับประเมินสถานะทางการเงินและเพื่อเฝ้าระวังทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยได้นำแนวคิดและทฤษฎี CAMELS Analysis มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ความเสี่ยงทางการเงิน และเป็นตัวชี้วัดให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดให้สหกรณ์นอกภาคการเกษตรที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป และมีระบบการควบคุมภายในที่ดี ให้จัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชนตรวจสอบบัญชีได้ จำนวนสหกรณ์ที่เข้าโครงการตรวจสอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชีภาคเอกชนในประเทศไทยมีจำนวน 555 สหกรณ์ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2549 : Online) ซึ่งในปัจจุบันกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องทำการวิเคราะห์ตามแนวคิดและทฤษฎี CAMELS Analysis และรายงานผลการวิเคราะห์ให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์และสหกรณ์ออมทรัพย์ดังกล่าวได้ทราบ

สหกรณ์ออมทรัพย์ ได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีจำนวนสมาชิกมากขึ้นและมีผลการดำเนินงานที่เติบโตขึ้นทุกปีในจังหวัดเชียงใหม่มีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในปี 2548 จำนวน 240 สหกรณ์ และ 271 กลุ่มเกษตรกร (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เชียงใหม่, 2549 : Online) มีทั้งสหกรณ์ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็กปะปนกัน ในส่วนสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น จำเป็นที่ต้องมีข้อมูลทางการบริหาร ข้อมูลทางการเงินที่เพียงพอต่อการตัดสินใจและเป็นข้อมูลที่เพียงพอต่อการวางแผนการดำเนินงาน การวิเคราะห์ตามแนวคิดและทฤษฎี CAMELS Analysis นั้นสามารถประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงและให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อสหกรณ์ได้

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยใช้แนวคิดและทฤษฎี CAMELS Analysis ในการวิเคราะห์สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการใช้ทฤษฎีและแนวคิด CAMELS Analysis ในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินและประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงของหน่วยงาน
2. เพื่อนำทฤษฎีและแนวคิด CAMELS Analysis มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินและประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการศึกษาและวิธีการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษานี้จะทำการศึกษาเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการปรับปรุงระบบการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์สู่ภาคเอกชน

ซึ่งการศึกษานี้เป็นการศึกษาโดยใช้ทฤษฎีและแนวคิด CAMELS Analysis ในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงิน เพื่อที่จะประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงในมุมมอง 6 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ มิติที่ 3 ซีดความสามารถในการบริหาร มิติที่ 4 ความสามารถในการทำกำไร มิติที่ 5 ความเพียงพอของสภาพคล่อง และมิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ

ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ 100 ล้านบาทและมีระบบการควบคุมภายในที่ดี ซึ่งมีจำนวน 8 สหกรณ์ ได้แก่

- สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการเชียงใหม่ จำกัด
- สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเชียงใหม่ จำกัด
- สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด
- สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำกัด
- สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขเชียงใหม่ จำกัด
- สหกรณ์ออมทรัพย์ค่ายสมเด็จพระบรมราชชนนี จำกัด
- สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจเชียงใหม่ จำกัด
- สหกรณ์ออมทรัพย์มณฑลทหารบกที่ 33 จำกัด

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ฝ่ายบริหารของสหกรณ์ ผู้จัดการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในสหกรณ์จำนวน 8 ราย เพื่อใช้ประกอบกับข้อมูลทุติยภูมิ

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นการศึกษาจากรายงานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์และทำการวิเคราะห์ตามทฤษฎีและแนวคิด CAMELS Analysis และศึกษาจากเอกสารของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ เอกสารทางวิชาการ ตำรา หนังสือที่เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดการวิเคราะห์ CAMELS Analysis วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย สื่อสิ่งพิมพ์และบทความ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาค้างนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าในลักษณะวิจัยเชิงวิเคราะห์ (Analysis Studies) เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ตามทฤษฎีและแนวคิด CAMELS Analysis เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ความเสี่ยงที่จำเป็นต้องเตือนภัยทางการเงินให้แก่สหกรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2547 และปี พ.ศ.2548 และทำการวิเคราะห์ตามอัตราส่วนทางการเงินเพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามทฤษฎีและแนวคิด CAMELS Analysis ดังนี้

- อัตราส่วนวิเคราะห์ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength)
- อัตราส่วนวิเคราะห์คุณภาพของสินทรัพย์ (Asset Quality)
- อัตราส่วนวิเคราะห์ขีดความสามารถในการบริหาร (Management Capability)
- อัตราส่วนวิเคราะห์การทำกำไร (Earning Sufficiency)
- อัตราส่วนวิเคราะห์สภาพคล่อง (Liquidity)
- อัตราส่วนวิเคราะห์ผลกระทบต่อธุรกิจ (Sensitivity)

นิยามศัพท์

สหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง สหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไปและมีระบบการควบคุมภายในที่ดี ซึ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้เปิดโอกาสให้จัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชนตรวจสอบบัญชีได้ และเป็นสหกรณ์ที่ดำเนินงานมาไม่ต่ำกว่า 5 รอบปีบัญชี

การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ หมายถึง การวิเคราะห์ทางการเงินเพื่อวัดประสิทธิภาพผลการดำเนินงาน ฐานะการเงินของสหกรณ์ ซึ่งให้ข้อมูลที่จำเป็นในการบริหารจัดการ และเป็นข้อมูลที่ชี้สถานการณ์ความเสี่ยงทางการเงินให้กับสหกรณ์

CAMELS Analysis หมายถึง เครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงินที่ออกแบบให้เป็นเครื่องมือที่วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานและยังพัฒนาเป็นเครื่องมือทางการเงินเพื่อสร้างสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้ จะคำนึงถึงมุมมอง 6 มิติ ดังนี้ มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ มิติที่ 3 ขีดความสามารถในการบริหาร มิติที่ 4 การทำกำไร มิติที่ 5 สภาพคล่องและมิติที่ 6 ผลกระทบต่อธุรกิจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบวิธีการใช้ทฤษฎีและแนวคิด CAMELS Analysis ในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินและประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงของหน่วยงาน
2. สามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่